

Ondersteuningsplan De Toonladder

Inleiding

Dit is het ondersteuningsplan van de OBS De Toonladder, locatie Zuilenstein.

In dit ondersteuningsplan wordt beschreven hoe de ondersteuning binnen onze school wordt vormgegeven en gewaarborgd.

In dit document beschrijven we wat onze mogelijkheden en grenzen zijn om leerlingen op onze school te ondersteunen. Zo geven wij inzicht in onze mogelijkheden om leerlingen te helpen in hun ontwikkeling.

Op onze school wordt opbrengstgericht passend onderwijs (OGPO) gegeven: wij brengen onze leerlingen kennis, vaardigheden en attitudes bij, waarbij we rekening houden met de talenten en behoeften van de leerlingen.

Dit plan is geschreven voor leerkrachten en ouders. Indien er over leerkrachten geschreven wordt in de zij-vorm kan dit ook als hij gelezen worden. Als er in het plan geschreven wordt over ouders, dan worden daar de personen mee bedoeld die de zorg dragen voor de leerling in de thuissituatie.

Visie

Opbrengstgericht passend onderwijs gaat uit van de volgende uitgangspunten:

- Wij werken van het eind naar het begin: op basis van de opbrengsten (op school-, groeps- en leerlingniveau), bepalen wij op welke manier we het onderwijsprogramma vormgeven.
- Opbrengstgericht en passend onderwijs start op schoolniveau. Het onderwijsprogramma van de school is gericht op alle leerlingen. Per groep wordt dit programma verder passend gemaakt en indien nodig wordt nog verder afgestemd op individuele behoeftes.
- Wij gaan uit van de middenmoot van onze schoolpopulatie als ankerpunt voor de kern van ons onderwijsprogramma.
- Wij gaan uit van groepsleren. Wij geven daarom onderwijs aan (sub-)groepen van leerlingen met gelijke leerbehoeftes. Elke leerling is uniek, maar dat betekent niet dat een eigen leerprogramma wenselijk of mogelijk is. Het gaat erom dat een leerling voldoende uit het onderwijsprogramma haalt.
- Wij werken met convergente differentiatie, wat betekent dat de gehele groep aan een set doelen werkt. We bieden daarin drie aanpakken: basis, verrijkt en intensief. Indien nodig, kan een divergente aanpak worden overwogen.
- Wij monitoren van alle leerlingen de respons op instructie. Daarbij kijken we naar hun leerrendement, leerdoelbeheersing en de betrokkenheid bij het onderwijsaanbod.

De nadruk ligt op vroegtijdige signalering en preventief handelen. Hierbij zijn ouders een belangrijke samenwerkingspartner en informatiebron. Wij investeren daarom in goed contact met ouders.

Het zorgbeleid is erop gericht dat het onderwijs zoveel mogelijk in de klas plaatsvindt en de groepsleerkracht daarbij zelf de verschillende aanpakken organiseert. Op deze manier blijft de betrokkenheid en verantwoordelijkheid van de leerkracht bij het leerling optimaal, waardoor continuïteit in de zorg is gewaarborgd.

Uitgangspunten:

Leerstofjaarklassensysteem

Wij werken op school volgens het leerstofjaarklassensysteem. Dat betekent dat leerlingen van dezelfde leeftijd bij elkaar in de klas zitten en de leerstof van het betreffende jaar volgen.

De leerlingen doorlopen bij ons op school groep 1 tot en met 8.

Ons uitgangspunt is dat de leerling samen met zijn leeftijdsgenootjes een groep vormt. We stellen echter de leerling centraal en niet het systeem. In ons onderwijsplan passen wij de leerstof op aan, als dat nodig is. Zitten blijven of versneld doorgaan zal daardoor een uitzondering zijn en er moet voldoende vastgesteld worden of het een positieve bijdrage levert aan de gehele ontwikkeling van de leerling (*zie ook: protocol zittenblijven of versneld overgaan*).

In de kleutergroepen doet zich jaarlijks de vraag voor of leerlingen die tussen oktober en december 5 jaar worden ('herfstleerlingen') eraan toe zijn om door kunnen naar groep 3. Hierbij zijn de beslissingsaspecten doorslaggevend (zie ook: *Protocol doorstroom kleuters*).

Wij nemen ouders mee in het proces als er voor hun kind eventueel sprake is van zittenblijven of versnellen. Ouders zijn namelijk de deskundigen als het op de beleving van hun kind aankomt. We zullen er naar streven om tot een gezamenlijk besluit te komen. Indien dit niet mogelijk is, dan zullen de argumenten vanuit school het zwaarst wegen.

Soms komt er een leerling op een later moment onze school binnen, bijvoorbeeld vanwege een verhuizing of omdat wij een plek kunnen bieden aan deze leerling die beter past bij zijn onderwijsbehoeftes (zie ook: *Aannamebeleid*).

Wij vinden het van belang dat er een goede overdracht plaatsvindt. Daarom is er altijd contact tussen de intern begeleider van de ontvangende school en de school waar de leerling vandaan komt. Ook wordt er een overdrachtdossier uitgewisseld met de belangrijkste gegevens van de leerling.

Als het niet om een verhuizing gaat, hebben wij in principe de keuze om een leerling wel of niet aan te nemen. Hierbij is doorslaggevend of de school tegemoet kan komen aan de onderwijsbehoeftes van de leerling en of de leerling in de groep past. In sommige gevallen wordt er een MDO georganiseerd om een goede afstemming te bereiken tussen alle betrokken (externe) partijen.

Goed pedagogisch klimaat

Op onze school creëren wij omgevingsfactoren die van positieve invloed zijn op het welbevinden van de leerlingen en de leerkrachten. Het welbevinden heeft een positieve invloed op de persoonlijke en cognitieve ontwikkeling van de leerlingen en leerkrachten. Leerlingen, ouders en leerkrachten doen dit samen.

Onze kernwaarden *persoonlijk, in beweging, optimaal en samenwerken* spelen hierbij een belangrijke rol.

Om dit te realiseren, hebben wij schoolbreed een omgangsprotocol opgesteld, dat in alle klassen zichtbaar is en wordt besproken met en ondertekend door alle leerlingen (zie ook: *omgangsprotocol en schoolregels*)

In ons onderwijs geven wij de sociaal-emotionele ontwikkeling (preventief) vorm door de methode Leefstijl.

Expliciete Directe Instructie

Instructie is het hart van het onderwijs. Leerprestaties van leerlingen worden verhoogd door ze les te geven.

Als de instructie effectief is, zijn niveauverschillen binnen een groep kleiner en daardoor beter te hanteren voor de leerkracht. Een EDI-les bestaat altijd uit de volgende fases:

1. Lesdoel benoemen
2. Voorkennis activeren
3. Instructie geven
4. Begeleide inoefening
5. Lesafsluiting
6. Zelfstandige verwerking
7. Verlengde instructie
8. Lesafsluiting

In alle groepen wordt gewerkt met Controle van Begrip (door middel van wisbordjes) en wordt gewerkt met het geven van zogenaamde flitsbeurten.

Leren Zichtbaar Maken

Wij vinden het belangrijk dat leerlingen eigenaar worden van hun eigen leerproces. Als leerlingen meer betrokken zijn bij hun eigen leerproces, verhoogt dat hun motivatie en hun leerprestaties. Een aantal uitgangspunten van Leren Zichtbaar Maken zetten wij in binnen onze school:

- Op onze school maken we de leerlingen bewust van wat ze leren: In ieder lokaal is te zien wat leerlingen leren. Vanaf groep 3 staat op het bord de dagplanning en wordt aangegeven wat de leerlingen leren (ik leer) en wat ze moeten maken (ik maak). De **doelen** van de les worden in de ik-vorm aangeboden, zodat de leerlingen de leerdoelen op zichzelf gaan betrekken. Bij sommige

doelen worden ook **succescriteria** aangegeven. De leerlingen weten dan precies waar ze aan moeten voldoen om een leerdoel te behalen en kunnen zich daaraan reflecteren.

- Het geven van **feedback** is ook een belangrijk onderdeel van Leren Zichtbaar Maken. We willen de komende jaren streven naar effectieve feedback die taakgericht of procesgericht is. Daarbij is het eindresultaat niet het belangrijkste gegeven, maar meer hoe een leerling tot een eindresultaat is gekomen.

Groepsplanloos werken

Op De Toonladder werken wij zonder groepsplannen. Dat betekent echter niet dat wij zonder afspraken werken. De schoolambities, afspraken over het leerstofaanbod en de organisatie liggen vast in een onderwijsplan. Twee keer per jaar evalueren wij tijdens de schoolbespreking onze opbrengsten. Onze schoolambities zijn hierbij het ijkpunt. Aan de hand van de analyse en conclusies bepalen we of aanpassingen in het onderwijsplan noodzakelijk zijn. Ook kunnen er interventies op groepsniveau worden afgesproken en, indien nodig, aanpassingen op individueel niveau.

In het onderwijsplan staat beschreven welke strategieën worden ingezet om het opbrengstgericht onderwijs passend te maken. Deze strategieën zijn:

- Intensiveren
- Verrijken of verbreden
- Vertragen of versnellen

Om onze opbrengsten te meten, maken wij gebruik van diverse meetinstrumenten (zie ook: *Toetskalender*):

- In de groepen 3 t/m 8 nemen wij twee keer per jaar methode-onafhankelijke toetsen af.
- In de groepen 3 t/m 8 nemen wij na elk lesblok methodetoetsen af.
- Wij gebruiken informatie uit observaties en leerling- en oudergesprekken.
- Wij leggen twee keer per jaar de betrokkenheid van de leerlingen vast.
- Eén keer per jaar brengen wij de sociaal-emotionele ontwikkeling in kaart door middel van expertsysteem Zien.
- In de groepen 1/2 registreren wij twee keer per jaar het ontwikkelingsniveau aan de hand van 17 ontwikkelingsgebieden.

Op basis van deze gegevens bepalen wij de leerstofbeheersing en de betrokkenheid van leerlingen om hun onderwijs- en instructiebehoefte goed in beeld te krijgen.

Betrokkenheid

We weten dat leerplezier, gevoed door motivatie, een belangrijke motor is achter een goede leeropbrengst. Je mag verwachten dat onderwijs passend is als een leerling de leerstof niet als te moeilijk, maar ook niet als te gemakkelijk ervaart.

Bij het meten van de betrokkenheid van leerlingen bij hun leerproces kijken wij naar de balans tussen *leergemak* en *leerpijn*. Leergemak is de mogelijkheid om een leerling de ruimte te geven om te laten zien wat hij kan. Leerpijn ontstaat wanneer een leerling de ruimte krijgt om nieuwe kennis of vaardigheden op te doen, om die meester te worden. De leerkracht observeert dit tijdens de onderwijsactiviteiten. Vanaf de bovenbouw krijgen ook de leerlingen zelf hier een inbreng in.

Adaptief en digitaal werken met Snappet

De leerlingen in groep 4 t/m 8 en incidenteel de leerlingen van groep 3 werken op een chromebook. De verwerking van de kernvakken wordt op het chromebook digitaal gedaan. Door dit op een digitale manier te doen, is de verwerking adaptief. Dat betekent dat leerlingen de verwerking op een niveau kunnen doen die past bij hun ontwikkeling, waarbij ze toegang hebben tot veel en divers oefenmateriaal. Snappet is zelf-

controlerend en biedt extra uitdaging wanneer leerlingen daar aan toe zijn of geeft meer opdrachten wanneer leerlingen meer leer- of oefentijd nodig hebben. Juist omdat de leerlingen en de leerkracht direct persoonlijke feedback krijgen, kunnen eventuele interventies ook direct worden ingezet. Hierdoor wordt de leertijd effectief benut.

Sociale veiligheid

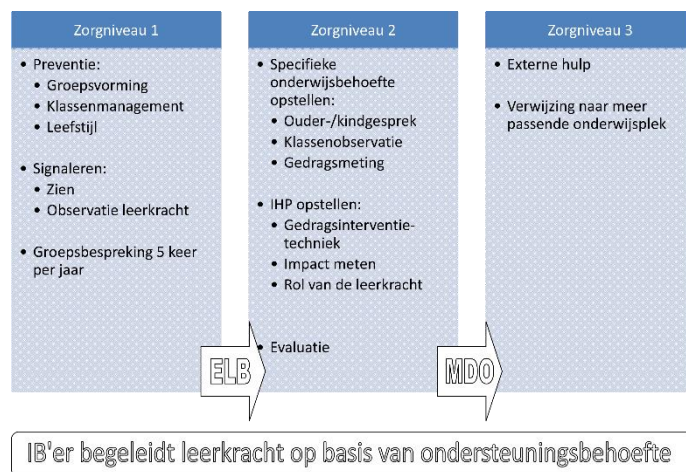
Veiligheid is een basisvoorwaarde om te leren. Pas als leerlingen zich veilig voelen zijn ze in staat zich sociaal en emotioneel goed te ontwikkelen.

Bij veiligheid in de school denken wij niet alleen aan onze leerlingen, maar zijn van mening dat alle bij de schoolorganisatie betrokkenen, zich veilig moeten voelen. Dit geldt dus ook voor directie, leerkrachten, onderwijsondersteunend personeel en ouders (*Zie ook: Sociaal veiligheidsplan Robijn*).

Gedragsproblemen en grensoverschrijdend gedrag

Soms ontwikkelt een leerling een probleem in het gedrag. Dat kan een naar binnen gekeerd voorkomen hebben (de leerling trekt zich in zichzelf terug) of naar buiten gekeerd zichtbaar worden (de leerling reageert zich af op zijn/haar omgeving). In sommige gevallen kan een gedragsprobleem escaleren en soms leiden tot grensoverschrijdend gedrag.

Op De Toonladder werken wij op verschillende manieren aan de preventie van gedragsproblemen, op ondersteuningsniveau 1. Dat doen wij bijvoorbeeld door systematisch te werken aan de sociaal-emotionele ontwikkeling en door aandacht te besteden aan de verschillende fases in groepsvorming. Dit doen we onder andere door middel van onze methode Leefstijl. Wanneer een leerling onvoldoende baat heeft bij deze aanpak, zal op ondersteuningsniveau 2 of 3 gewerkt worden met een extra intensieve aanpak middels een individueel handelingsplan. Wanneer er ondanks alle inspanning toch sprake is van een escalatie van gedrag of grensoverschrijdend gedrag, zal de school per situatie een inschatting maken van de meest passende aanpak. (*Zie ook: Gedragsprotocol*)

Dyslexie

Een dyslexieverklaring is op de basisschool niet nodig om in aanmerking te komen voor extra ondersteuning. Wij kiezen voor compensatie voor leerlingen die een Dyslexieverklaring hebben én voor leerlingen waarbij we een ernstig vermoeden van Dyslexie hebben. Wij kiezen hiervoor, omdat een leerling met een diagnose van een aandoening of stoornis (of ernstig vermoeden van) een significante achterstand heeft ten opzichte van zijn klasgenoten, ondanks remediëring. Ook wanneer compenserende hulpmiddelen worden ingezet, zal slechts deels tegemoet worden gekomen aan deze achterstand. Zelfs dan zal de leerling in kwestie nog steeds benadeeld worden ten opzichte van zijn klasgenoten. Er is, ons inziens, daarom geen sprake van oneerlijkheid.

Wij signaleren lees- en spellingsproblemen. Vergoeding van onderzoek en/of behandeling van Dyslexie loopt via de gemeente. Wanneer uit de signaleren een vermoeden van ernstig leesproblemen of Dyslexie blijkt, bespreekt de leerkracht dit met ouders en de Intern begeleider. Vervolgens wordt een dossier samengesteld, dat gescreend wordt door onderwijsbureau Zien in de klas.

Het dossier moet aan de volgende eisen voldoen:

- De leeftijd van de leerling moet tussen de 7 en 12 jaar zijn.
De leerling scoort 3x E op DMT (Drie minuten toets) Hierbij gelden alleen de hoofdmetingen (januari-juni).

- De school heeft gedurende 6-12 maanden, 3x per week 20 minuten extra begeleiding geboden op ondersteuningsniveau 2 (eerste half jaar) en 3 (tweede half jaar).
- Als er sprake is van E scores op de DMT dan is 3x20 min extra begeleiding op lezen voldoende.

Voor de invulling van extra begeleiding op ondersteuningsniveau 3 werken wij op school met twee remediërende programma's: Bouw! en Letterster. Beide zijn digitale programma's. De Intern begeleider kan accounts aanmaken en de tutor instrueren en draagt vervolgens de verantwoordelijkheid over aan de leerkracht. De leerkracht volgt de voortgang.

Wanneer bij een leerling Ernstige Enkelvoudige Dyslexie wordt gediagnosticeerd, komt de leerling in aanmerking voor vergoede dyslexiebehandeling bij een externe instelling. Wanneer er wel de diagnose Dyslexie wordt gesteld, maar deze is niet ernstig, dan wordt behandeling wel geadviseerd, maar niet vergoed. Bij ons op school komt de leerling dan wel in aanmerking voor extra ondersteuning (zie ook: *dyslexieprotocol*):

Zorgstructuur en aanpak

Op De Toonladder werken wij zoveel mogelijk groepsgericht, met de middenmoot als vertrekpunt. Individuele aanpassingen zijn mogelijk, maar individueel onderwijs achten wij niet haalbaar en niet wenselijk. Een leerling leert het meest in groepsverband, door interactie met medeleerlingen. Wanneer op de Toonladder individuele aanpassingen moeten worden gedaan, houden wij dit kader altijd in ons achterhoofd.

Ondersteuningsniveaus

In het basisonderwijs bestaan er 5 ondersteuningsniveaus, waarvan ondersteuningsniveau 1 t/m 4 op de basisschool voorkomen.

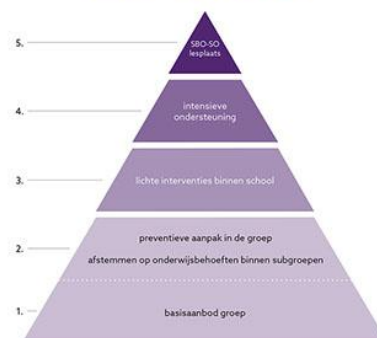
Op onze school bieden we de basisondersteuning aan elke leerling. Door het werken met onderwijsplannen in alle groepen verzorgen wij goed onderwijs op ondersteuningsniveau 1 en 2. Dat wil zeggen dat we niet alleen tegemoet komen aan de leerlingen die met de basisinstructie (niveau 1) tot ontwikkeling komen, maar ook aan de leerlingen die een verlengde instructie nodig hebben of aan leerlingen die juist een verrijkende aanpak behoeven (niveau 2).

Als een leerling extra zorg nodig heeft, gebeurt dat op ondersteuningsniveau 3. Er moet dan meer informatie komen om een duidelijk beeld te krijgen van de problematiek. De informatie wordt gegeven door de leerling, de ouders en de leerkracht. Hierbij worden de ouders als ervaringsdeskundigen gezien en de leerkracht als onderwijsprofessional.

Er wordt door de leerkracht een *individueel handelingsplan* opgesteld (IHP). De groepsleerkracht stelt de Intern begeleider op de hoogte van het IHP. De Intern begeleider ondersteunt de leerkracht bij het opstellen van het IHP. Een IHP kan een duur hebben van 6 weken tot maximaal 6 maanden. Het IHP wordt door de groepsleerkracht samen met de ouders, en in sommige gevallen met de leerling, besproken en aangescherpt.

Het is van belang dat zowel ouders, leerkracht en leerling zich betrokken voelen bij het plan en zijn of haar bijdrage levert. Aan het einde van de periode wordt samen geëvalueerd en besproken wat de vervolgstappen zijn. Dit kan plaatsvinden op ondersteuningsniveau 1, 2 of 3.

Ondersteuningsniveaus in relatie tot MDO's

Niveau	Inhoud	Voor wie	Door wie	Communicatie
1	Goed onderwijs aan de groep. Rekening houden met verschillen.	Leerlingen die voldoende hebben aan de basisaanpak.	Leerkracht	Leerkracht @ler Leerkracht-ouder
2	Afstemming onderwijs op specifieke behoeften binnen het basisaanbod.	Leerlingen met behoefte aan extra instructie en leer-tijd. Leerlingen die meer aanbod nodig hebben (compacten en verrijken).	Leerkracht	Leerkracht @ler Leerkracht-ouder
3	Lichte interventies ten behoeve van specifieke onderwijsbehoeften. Bijvoorbeeld werken met de voorlicht-besluiting, werken met aanvullende doelen, SCVA training, logopedie, lesontwikkelingsplan, enkelvoudige leerlijnen (OPE). Wat een school kan bieden is verschillend.	Leerlingen die aanvulling nodig hebben op de doelen voor de basisaanpak en subgroepen.	Leerkracht, externen, extra handen (stagiairs, onderwijsassistent)	Leerkracht @ler Leerkracht @ler-ouders Medeiden van de CC'er?
4	Bredere ondersteuningsvraag. Interventie/arrangementen. Analyse van de problematiek.	Onvoldoende ontwikkeling op niveau 3. Sociaal-emotioneel/cognitief.	Leerkracht Extra ondersteuning bestuur of andere instantie OEC CC'er	MDO
5	SBO/SO	Onvoldoende ontwikkeling in het basisonderwijs.		MDO

bijvoorbeeld het stellen van vragen wanneer hij iets niet goed ziet. Centraal staat de vraag van de leerling, van de leerkracht en van de ouders. Op deze vragen probeert de AOB'er een passend antwoord te geven. Ouders melden hun leerling aan voor begeleiding bij Bartiméus. De Commissie van Onderzoek beoordeelt op basis van de aangeleverde gegevens, inventarisatie van de vraagstelling en aanvullend onderzoek of de leerling in aanmerking komt voor begeleiding. De CvO formuleert het advies voor de ouders. Als de ouders instemmen met het advies, start de begeleiding op basis van een begeleidingsplan.

Cluster 2: Voor dove en slechthorende leerlingen en leerlingen met een taalontwikkelingsstoornis (TOS).

Een leerling kan door ouders en/of door de logopediste worden aangemeld voor onderzoek bij het Audiologisch Centrum (Pento). Na onderzoek wordt een advies gegeven voor een passend arrangement. Daarna wordt het dossier overgedragen aan Auris. Een ambuland dienstverlener (AD'er) van Auris neemt de begeleiding vervolgens op zich. Na aanmelding wordt gestart met een Groot Overleg en het opstellen van een Ontwikkelingsperspectief (OPP). Aan de hand daarvan wordt de begeleiding opgezet en halfjaarlijks geëvalueerd.

Cluster 3: Voor leerlingen die motorisch of verstandelijk gehandicapt zijn of voor leerlingen die langdurig ziek zijn.

Hieronder valt ook bijvoorbeeld ondersteuning aan leerlingen met een chronische aandoening (epilepsie).

Cluster 4: Voor leerlingen met gedragsproblemen.

Kans in Onderwijs verzorgt de diensten van Ambulant Begeleiders in onze regio. Een AB'er van Kans in Onderwijs kan op school extra ondersteuning bieden. De aanvraag wordt gedaan door school. Deze ondersteuning wordt betaald door het bestuur van Stichting Robijn. Leerlingen komen hiervoor in aanmerking wanneer een gedragsstoornis is gediagnosticeerd door een kinderpsycholoog of orthopedagoog.

Het aanvragen van een arrangement kan op elk moment op de basisschool. Soms komt het ook voor dat leerlingen in het voorschoolse traject al een arrangement toegewezen hebben gekregen. Ook kan het voorkomen dat een leerling vanuit de reguliere basisschool doorstroomt naar een school voor Voortgezet Speciaal Onderwijs (VSO).

Er zijn drie typen arrangementen:

- Light: lichte ondersteuning binnen het reguliere onderwijs.
- Medium: meer ondersteuning binnen het reguliere onderwijs.
- Intensief: intensieve ondersteuning is noodzakelijk om de ontwikkeling te stimuleren. De leerling wordt daarvoor verwezen naar een school voor Speciaal Onderwijs.